

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 04 » _____ 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРЕНІНГ КОМУНІКАТИВНОСТІ ТА КРЕАТИВНОСТІ**

для студентів

спеціальності
освітньо-професійна програми
освітньо-професійний ступінь

231 Соціальна робота
Соціальна педагогіка
фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02136554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	0827/21
(підпис)	(прізвище, ініціали)
« »	20 21 р.

Київ – 2021

Розробник:

Прима Оксана Анатоліївна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Прима Оксана Анатоліївна, викладач циклової комісії з педагогічної освіти фахового коледжу «Універсум» Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з педагогічної освіти

Протокол від 28 серпня 2021 р. № 1

Голова циклової комісії Альона ДОЦЕНКО

Робочу програму перевірено

04 вересня 2021 р.

Заступник директора з навчально-методичної роботи Зоя ГЕЙХМАН

Заступник директора з навчальної роботи Яніна КАРЛІНСЬКА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. (_____), «__» _____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
	денна форма навчання
Вид дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Загальний обсяг кредитів/годин	4/120
Курс	1
Семестр	I - II
Кількість змістових модулів з розподілом:	2
Обсяг кредитів	4
Обсяг годин, в тому числі:	120
Аудиторні	58
Модульний контроль	6
Семестровий контроль	-
Самостійна робота	56
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: оволодіння студентами основами проведення тренінгових занять в професійній діяльності; вивчення базової термінології, необхідної для використання у роботі соціального педагога з групою; розкриття комунікативних умінь майбутніх фахівців; розвиток креативності як вміння жити в сучасному світі інновацій та ситуації невизначеності.

Завдання:

- надання елементарних знань та навичок проведення тренінгу;
- ознайомлення студентів з базовими критеріями процесу спілкування;
- формування умінь та навичок командної взаємодії та взаємної довіри;
- підвищення рівня рефлексивності, створення мотивації для подальшого саморозвитку;

- формування якості креативності, надання первинних навичок щодо здібності працювати в ситуації невизначеності;
- напрацювання шляхів розвитку комунікативності та креативності студентів.

Дисципліна «Тренінг комунікативності та креативності», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними **компетентностями**:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК-2	Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел.	Модуль 1: 1-9 Модуль 2: 10-16
ЗК-11	Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії, зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом та колегами, володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці	Модуль 1: 5-9 Модуль 2: 10-12
Фахові компетентності		
ФК-5	Володіння професійними комунікативними навичками та уміннями	Модуль 2: 10-12
ФК-7	Навички консультаційної, соціально-реабілітаційної, діагностичної роботи з питань навчальної, соціальної та особистісної адаптації вихованців (клієнтів)	Модуль 1: 2, 4, 8 Модуль 2: 10-12
ФК-17	Здатність організовувати та проводити соціально-педагогічний тренінг з різними категоріями клієнтів	Модуль 1: 1-4 Модуль 2: 14, 15, 18
ФК-18	Володіння навичками прикладної творчої діяльності, ігротехніками, методами арт-терапії	Модуль 2: 13, 16, 17
ФК-12	Здатність пізнавати конфліктну або близьку до неї ситуацію, здійснювати її оцінку, розвивати стратегію усунення	Модуль 1: 8, 9
Предметні компетентності		
	Володіння комунікативними уміннями та навичками креативності, здатність до їх розвитку	Модуль 1: 5-9 Модуль 2: 10-17
	Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи	Модуль 2: 13, 16, 17
	Уміння визначати потребу в груповій роботі та	Модуль 2: 18

	здатність працювати з групою в умовах неформального спілкування	
	Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад	Модуль 1: 2, 8, 9 Модуль 2: 12
	Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи	Модуль 1: 4, 8, 9
	Здатність визначати та розвивати власну креативність, розпізнавати її різновиди, вміння використовувати інтерактивні методи роботи, спрямовані на розвиток особливостей креативності	Модуль 2: 13-17

3. Результати навчання за дисципліною

Після опанування навчальної дисципліни студенти мають вмінти:

- виявляти творчі здібності вихованців, сприяти їх розвитку, формуванню стійких професійних інтересів та нахилів;
- будувати формальну та неформальну комунікацію, змінювати комунікативні стилі в процесі спілкування;
- використовувати психокорекційні методи роботи з клієнтами, у тому числі арт-терапевтичні форми роботи;
- використовувати різні види творчої діяльності, неформальні форми роботи з різними категоріями клієнтів;
- ефективно користуватися прийомами налагодження комунікації;
- розпізнавати та вміло використовувати знання щодо вербальних і невербальних засобів спілкування;
- планувати, організовувати та проводити тренінгові заняття;
- адекватно висловлювати свої почуття та використовувати навички активного слухання;
- визначати рівні розвитку власної комунікативності та креативності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				Самостійна
		Лекції	Семінарські	Практичні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Тренінг як форма діяльності соціального педагога.						
Тема 1. Психологічний тренінг: поняття, історія, принципи.	5	2				3
Тема 2. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.	7	2	2			3
Тема 3. Планування і дизайн тренінгу.	5	2				3
Тема 4. Практикум проведення тренінгу.	5	2				3
Тема 5. Спілкування: сутність, мета, завдання та функції.	7	2	2			3
Тема 6. Особливості спілкування та вміння слухати як важлива запорука ефективності спілкування.	7	2	2			3
Тема 7. Роль вербальних та невербальних засобів у спілкуванні. Особливості вербального спілкування. Інтерпретація невербальних ознак поведінки.	7	2	2			3
Тема 8. Розвиток навичок налагодження взаєморозуміння. Значення толерантності у ефективному спілкуванні.	7	2	2			3
Тема 9. Попередження конфліктів та основи безконфліктної взаємодії.	8	2	2			4
Модульний контроль	2					
Разом	60*	18	12			28
Змістовий модуль 2. Розвиток комунікативних умінь та навичок креативності.						
Тема 10. Комунікативна компетентність як основа ефективного професійного спілкування.	5	2				3
Тема 11. Техніки ефективної комунікації.	7	2	2			3
Тема 12. Навички комунікативної компетентності в діяльності соціального педагога.	5	2				3
Тема 13. Креативність: визначення, параметри та складові.	7	2	2			3
Тема 14. Базові засади тренінгу	7	2	2			3

креативності.						
Тема 15. Компоненти тренінгу креативності.	5	2				3
Тема 16. Вправи на розвиток навичок креативності.	7	2	2			3
Тема 17. Можливості розвитку креативності особистості.	7	2	2			3
Тема 18. Вивчення потреби у тренінгу.	6	2				4
Модульний контроль	4					
Разом	60*	18	10			28
Усього	120	36	22			56

*з урахуванням модульного контролю

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Тренінг як форма діяльності соціального педагога.

Тема 1. Психологічний тренінг: поняття, історія, принципи.

Поняття «тренінг». Тренінг як один з методів активного навчання. Тренінг як спосіб перепрограмування моделей поведінки людини. Тренінг як засіб цілеспрямованої зміни групи або організації. Передісторія виникнення тренінгу. Групові форми роботи з метою навчання, корекції поведінки і надання підтримки. Переваги групової форми тренінгу. Принципи тренінгу.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 1, 4, 9, 14.

Тема 2. Психологічний зміст взаємодії у тренінговій групі.

Феномен малої групи. Групові ролі і норми. Згуртованість і конкуренція у групі. Психологічний опір у тренінгу. Лідерство і його типи. Авторитет тренера, інфантилізація і псевдопасивність поведінки учасників як фактори підвищення засвоюваності навчального матеріалу. Стадії розвитку групи. Соціально-психологічна структура групи. Задачі тренінгу й оптимальна структура групи.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 1, 4, 8, 10.

Семінарське заняття 1. Знайомство учасників тренінгової групи.

Відпрацювання структурних компонентів програми.

Тема 3. Планування і дизайн тренінгу.

Уточнення задач і складання плану тренінгу. Планування часу (складання розкладу). Резерв часу і резерв вправ. Планування технічного оснащення аудиторії і використання наочних засобів навчання. Розподіл функцій і планування взаємодії між тренерами. Визначення орієнтирів для спостереження за учасниками у процесі виконання завдань. Планування дій тренерів під час перерв. Підготовка посібника і дидактичного матеріалу для учасників. Складання конспекту для викладача. Планування процедури початку і завершення тренінгу.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 4, 6, 8, 9.

Тема 4. Практикум проведення тренінгу.

Початок тренінгу. Роль розминки. Керування роботою учасників. Стимулювання активності й апробування нових варіантів поведінки. Методика втручання. Види підведення підсумків. Організація відеозйомки і відеоперегляду. Музика у тренінгу. Використання звукових сигналів і сигнальних жестів. Групові правила роботи і групові ритуали. Важкі ситуації в роботі з групою і з окремими учасниками. Театралізоване завершення тренінгу.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 4, 6, 8, 9.

Тема 5. Спілкування: сутність, мета, завдання та функції.

Сутність спілкування у психології. Функції спілкування. Фактори ефективності спілкування. Види спілкування. Роль спілкування у житті людини. Технічні засоби та зростання їх ролі в процесі спілкування. Можливості та обмеження процесу спілкування.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 2, 5, 7, 8.

Семінарське заняття 2. Особливості спілкування, його мета, завдання та функції.

Тема 6. Особливості спілкування та вміння слухати як важлива запорука ефективності спілкування.

Поняття «вміння слухати». Особливості процесу слухання. Активне слухання та партнерська взаємодія. Засоби активного слухання. Рівні активного слухання. Найвідоміші прийоми (перефразування, підсумування, пояснення, належна оцінка). Елементи комунікації. Навички активного слухання та партнерської взаємодії. Особливості сприйняття різними людьми однієї і тієї ж інформації.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 2, 5, 7, 8.

Семінарське заняття 3. Вміння слухати як важлива запорука ефективності спілкування.

Тема 7. Роль вербальних та невербальних засобів у спілкуванні. Особливості вербального спілкування. Інтерпретація невербальних ознак поведінки.

Засоби спілкування: вербальні та невербальні. Сутність та ефективність вербальних та невербальних засобів спілкування. Невербальні засоби проявів почуттів. Способи конструктивного прояву почуттів. Значення невербального спілкування для ефективної комунікації.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 2, 3, 5, 8.

Семінарське заняття 4. Роль вербальних та невербальних засобів у спілкуванні.

Тема 8. Розвиток навичок налагодження взаєморозуміння. Значення толерантності у ефективному спілкуванні.

Партнерська взаємодія. Особливості налагодження взаємодії. Бар'єри, що заважають при спілкуванні. Поняття «толерантність».

Толерантність та інтолерантність. Розуміння толерантності різними народами світу. Соціальна перцепція і тактильний контакт у процесі спілкуванні.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 2, 5, 7, 8.

Семінарське заняття 5. Значення толерантності у ефективному спілкуванні.

Тема 9. Попередження конфліктів та основи безконфліктної взаємодії.

Поняття «конфлікт». Учасники конфлікту. Причини конфлікту. Способи вирішення конфлікту. Особливості сприйняття інформації різними учасниками конфлікту. Поняття «зворотній зв'язок». Конструктивна взаємодія під час конфлікту. «Я-повідомлення» як спосіб самовираження.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 2, 8, 10, 14.

Семінарське заняття 6. Розвиток навичок налагодження взаєморозуміння.

Змістовий модуль 2. Розвиток комунікативних умінь та навичок креативності.

Тема 10. Комунікативна компетентність як основа ефективного професійного спілкування.

Визначення змісту поняття «комунікативна компетентність». Значення та зміст комунікативної компетентності у професійній діяльності соціального педагога.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 1, 2, 5.

Тема 11. Техніки ефективної комунікації.

Діагностика комунікативних умінь. Ефективні комунікативні техніки. Техніки постановки запитань. Техніки вербалізації. Конструктивна критика. Класифікація технік активного слухання. Техніки психологічного захисту у спілкуванні.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 1, 2, 5.

Семінарське заняття 7. Попередження конфліктів та основи безконфліктної взаємодії.

Тема 12. Навички комунікативної компетентності в діяльності соціального педагога.

Техніки регуляції емоційного напруження. Навички ефективної комунікації. Навички активного слухання. Зворотній зв'язок і його роль у спілкуванні соціального педагога. Самоаналіз особистісної комунікативної компетентності.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 10, 11, 13, 14.

Тема 13. Креативність: визначення, параметри та складові.

Зміст понять «креативність», «творчість», «уміння», «навички», «здібності». Креативність та її різновиди. Методи діагностики креативності. Теоретичні основи креативності як творчої здібності особистості. Відмінності між креативністю і творчістю. Визначення параметрів креативності (гнучкості, оригінальності, деталізації, продуктивності).

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 2, 3, 4, 12.

Семінарське заняття 8. Методи діагностики рівня креативності особистості.

Тема 14. Базові засади тренінгу креативності.

Мета і завдання тренінгу креативності. Етапи, зміст, особливості проведення. Структурні вправи, спрямовані на усвідомлення мети та завдань тренінгу креативності, рефлексію власного досвіду кожного учасника групи. Використання інтерактивних методів роботи, спрямованих на розвиток особливостей креативності.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 4, 6, 10.

Семінарське заняття 9. Використання інтерактивних методів роботи, що спрямовані на розвиток особливостей креативності.

Тема 15. Компоненти тренінгу креативності.

Презентація (міні-лекція), інструктаж і коментарі тренера. Питання і відповіді. Групова дискусія. Вправи. Демонстрації. Тестування. Брейнстормінг. Рольові ігри. Ділові ігри. «Case study». Читання посібника. Підготовка і захист проектів.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 6, 7, 9.

Тема 16. Вправи на розвиток навичок креативності.

Вправи на розвиток креативності. Вправи на формування навичок проведення тренінгових вправ, спрямованих на розвиток креативності. Вправи на відпрацювання навичок креативності.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 6, 10, 11.

Семінарське заняття 10. Вправи на розвиток креативності.

Тема 17. Можливості розвитку креативності особистості.

Вивчення основних способів одержання інформації про потреби клієнта (діагностика, бесіда, анкетування, інтерв'ю, спостереження). Шляхи напрацювання індивідуальних алгоритмів розвитку креативності. Рефлексія власного досвіду учасників групи.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 2, 3.

Семінарське заняття № 11. Способи одержання інформації про потреби клієнта.

Тема 18. Вивчення потреби у тренінгу.

Основні моделі задоволення потреб учасників. Підхід, орієнтований на сприяння успішній кар'єрі в організації. Підхід, орієнтований на розвиток компетентності. Підхід, орієнтований на вирішення конкретної проблеми. Підхід, орієнтований на встановлення невідповідності актуальних знань, умінь, навичок успішному виконанню певній діяльності. Визначення завдань тренінгу як результат вивчення потреби в тренінгу.

Основна література: 1 – 5. Додаткова: 6, 7, 9.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-ть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	9	9	9	9
Відвідування семінарських занять	1	6	6	5	5
Робота на семінарському занятті	10	6	60	5	50
Ведення щоденника спостережень	1	6	6	5	5
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15
Виконання модульної роботи за лекційним матеріалом	25	1	25	1	25
Підсумкове тестування за темами семінарів	22			1	22
	Разом	-	121	-	131
Максимальна кількість балів:					252
Розрахунок коефіцієнта:					2,52

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Завдання для самостійної роботи є необхідною частиною навчально-методичного комплексу дисципліни.

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст кожної теми за літературою (конспектування).
2. Проаналізувати виконані на семінарському занятті види робіт у щоденнику спостережень (оцінюється в 1 бал).
3. Виконати завдання самостійної роботи після вивчення кожних 3 тем (оцінюється в 5 балів).

Організація самостійної роботи студентів

№	Вид роботи	Кількість годин	Бали
1	Підготовка до лекційних занять та проміжного контролю	30	-
2	Ведення щоденника спостережень	8	11
3	Виконання завдань №1, 2, 3, 4, 5, 6	18	30
	Разом	56	41

Завдання для самостійної роботи

Змістовий модуль 1. Тренінг як форма діяльності соціального педагога.

Тема № 1, 2, 3 (3 год.)

Завдання самостійної роботи № 1 (5 балів). Створити психологічний портрет авторитетного для групи тренера у вигляді презентації, слайдів або відео матеріалу (на вибір студента). У роботі представити зовнішній вигляд, стать, вік, риси характеру, манеру поведінки, способи впливу на учасників та інші особисті показники.

Тема № 4, 5, 6 (3 год.)

Завдання самостійної роботи № 2 (5 балів). Скласти покроковий план проведення тренінгу соціальної спрямованості (з урахуванням часу на всі види діяльності).

Тема № 7, 8, 9 (3 год.)

Завдання самостійної роботи № 3 (5 балів). Опрацювати матеріал стосовно невербальних засобів спілкування та зробити тезовий конспект із зображеннями (виокремити рухи, пози, жести та інші невербальні засоби, що сприяють ефективному спілкуванню).

Змістовий модуль 2. Розвиток комунікативних умінь та навичок креативності.

Тема № 10, 11, 12 (3 год.)

Завдання самостійної роботи № 4 (5 балів). Підібрати тематичний опитувальник та провести діагностику одnogрупника (-ці). Зафіксувати відповіді, обробити результати та провести аналіз проведеної роботи.

Тема № 13, 14, 15 (3 год.)

Завдання самостійної роботи № 5 (5 балів). Створити креативну презентацію «Моя особистість»

Тема № 16, 17, 18 (3 год.)

Завдання самостійної роботи № 6 (5 балів). Скласти термінологічний словник по всім темам навчальної дисципліни «Тренінг комунікативності та креативності».

Критерії оцінювання самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання самостійної роботи студентами є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна, фрагментарна, повна, неповна.
2. Рівень самостійності студента: під керівництвом викладача, консультація викладача, самостійно.
3. Рівень сформованості навчально-інформаційних умінь (роботи з підручником, складання плану, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо).
4. Рівень сформованості навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, вміння виконувати творчі завдання тощо).

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь: низький (володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу); середній (володіння умінням вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань); достатній (уміння застосовувати набуті знання у стандартних практичних ситуаціях); високий (володіння умінням творчо-пошукової діяльності).

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль проводиться після завершення лекційних занять кожного з двох модулів. Тривалість проведення модульного контролю становить 2 академічні години. Модульний контроль проводиться в письмовій формі і містить 25 різних за формою тестових завдань. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання виставляється 1 бал, за неправильну відповідь – 0 балів.

Максимальна кількість балів за виконання роботи – 25.

Після завершення останнього семінарського заняття обох модулів проводиться підсумкове тестування студентів, яке складається з 11 пунктів. Кожна повна правильна відповідь та виконане творче завдання оцінюється в 2 бали, часткова відповідь або не повністю виконане творче завдання оцінюється в 1 бал, неправильно дана відповідь або невиконане творче завдання в 0 балів.

Максимальна кількість балів за виконання роботи – 22.

6.4. Форма семестрового контролю – залік

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами проміжного контролю.

Результати заліків оцінюються за стобальною шкалою відповідно до кількості набраних балів і оголошуються на останньому практичному занятті.

Оцінка виставляється за умови, коли студент успішно виконав усі види робіт для проміжного контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. У разі невиконання окремих обов'язкових видів робіт з об'єктивних причин, студент повинен виконати їх і прозвітуватись у строк до останнього практичного заняття. Час та порядок виконання робіт і звітування визначає викладач. Якщо за результатами проміжного контролю під час вивчення навчальної дисципліни студент набрав менше ніж 35 балів, то для одержання заліку він має пройти повторний курс вивчення відповідної навчальної дисципліни.

Перелік допоміжних матеріалів: немає.

Рівень навчальних досягнень студентів	Оцінка	Критерії оцінювання самостійної роботи
Високий рівень	5	Завдання відзначаються повнотою виконання без допомоги викладача. Студенти самостійно вибирають інформаційні джерела; користуються широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішують складні проблемні завдання методичного характеру; аналізують та прогнозують педагогічні явища; уміють ставити та розв'язувати проблеми; володіють уміннями творчо-пошукової діяльності.
Достатній рівень	4	Завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Студенти критично ставляться до отриманої інформації; наводять аргументи; зіставляють, узагальнюють, систематизують інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовують вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях.
Середній рівень	3	Завдання відзначаються неповнотою виконання за консультацією викладача. Студенти застосовують запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел; мають фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; мають стійкі навички роботи з конспектом; аналізують навчальний матеріал, порівнюють і роблять висновки, самостійно володіють більшою частиною навчального матеріалу; обирають відомі способи дій для виконання фахових методичних завдань.
Початковий рівень	2	Завдання відзначаються фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Студенти усвідомлюють недостатній обсяг інформації; застосовують запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; мають фрагментарні уявлення про роботу з науковим джерелом; демонструють розуміння отриманої інформації, розуміння висновків з певного питання; володіють умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу. У студентів відсутні сформовані уміння та навички.
Низький рівень	1	Завдання відзначаються фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. У студентів не сформовані необхідні практичні уміння роботи. Більшість передбачених освітньою програмою навчальних завдань не виконано.

6.5. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100	Відмінно
B	82-89	Дуже добре
C	75-81	Добре
D	69-74	Задовільно
E	60-68	Достатньо
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним курсом

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова) література:

1. Безпалько О. Спілкуємось та діємо: навч.-метод. посіб. / О. Безпалько, Ж. Савич – К.: 2002. – 112 с.
2. Мілютіна К. Л. Теорія та практика психологічного тренінгу: Навч. посіб. – К.: МАУП, 2004. – 192 с.: іл. – Бібліогр.: с. 180–184.
3. Джонсон Девід В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / Джонсон Девід В.; пер. з англ. В. Хомика. – К. : [б. в.], 2003. – 288 с.
4. Фопель К. Технологія ведення тренінга. Теорія та практика / Фопель К. – М.: Генезис, 2003. – 272 с.
5. Безпалько О.В. Тренінг як інноваційна форма соціально-педагогічної роботи / Безпалько О.В. / Соціальна педагогіка: теорія і практика. – 2004. – №1. – С. 22 – 28.

Додаткова література:

1. Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник. - К.: Центр навч. л-ри, 2005. - 624 с. 12.
2. Галімов А.В. Дослідження можливостей соціально психологічного тренінгу щодо формування комунікативних та емпатійних якостей майбутніх фахівців соціальної сфери / А.В. Галімов / Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна». – 2009. – № 1. – С. 42 – 47.
3. Манохіна І. Тренінг як засіб формування готовності майбутнього соціального педагога до роботи з дітьми-сиротами та дітьми, позбавленими батьківського піклування / І. Манохіна / Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. – 2012. – Вип. 37(2). – С. 16 – 22.
4. Новікова Л.М. Тренінг як засіб активізації навчання у вищій школі: Науковометодичний посібник / Л.М. Новікова. – Павлоград: ЗДІЕУ, 2008. – 110 с.
5. Федорчук В.М. Соціально-психологічний тренінг «Розвиток комунікативної компетентності викладача»: навчально-методичний посібник / В.М. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2004. – 240 с.
6. Федорчук В.М. Тренінг особистісного зростання.: навчально-методичний посібник / В.М. Федорчук – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 250 с.
7. Гірник А. М. Тренінг комунікативних умінь : методичні матеріали / А. М. Гірник / Практична психологія та соціальна робота. – 2001. – № 1. – С. 21–24.
8. Комунікативна професійна компетентність як умова взаємодії соціального працівника з клієнтом / [за ред. А. Й. Капської]. – К. : ДЦССМ, 2003. – 87 с.
9. Як підготувати та провести ефективний тренінг: практичний порадник / С.В. Івашньова. – Харків: видавництво «Ранок», 2109. – 80 с.
10. Заняття психолога з підлітками / Упорядник Т.Гончаренко. – К.: Вид. дім «Шкільний світ», 2006. – 120 с.
11. Волонтерство: порадник для організатора волонтерського руху / уклад. Т. Лях. – К.: [б. в.], 2001. – 176 с.

12. Гільбух Ю. З., Георгієвська В. О. Розвивайте розум дітей: У 2 т. — К.: Освіта, 1993.
13. Злобіна О. Г., Тихонович В. О. Особистість сьогодні. Адаптація до соціальної нестабільності.—К.: Вища шк., 1996.
14. Ільїн Є. М. Мистецтво спілкування // Педагогічний пошук. — К.: Рад. шк., 1988. — С. 189–250.

Теми семінарських занять	Знайомство учасників тренінгової групи. Відпрацювання структурних компонентів програми.	Особливості спілкування, його мета, завдання та функції.	Вміння слухати як важлива запорука ефективності спілкування.	Роль вербальних та невербальних засобів у спілкуванні.	Значення толерантності у ефективному спілкуванні.	Розвиток навичок налагодження взаєморозуміння.	Попередження конфліктів та основи безконфліктної взаємодії.	Методи діагностики рівня креативності особистості.	Використання інтерактивних методів роботи, що спрямовані на розвиток особливостей креативності.	Вправи на розвиток креативності.	Способи одержання інформації про потреби клієнта.
Щоденник спостереження	6 балів					5 балів					
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)					Модульна контрольна робота (25 балів)			Підсумкове тестування по темам практичних занять (22 бали)		
Підсумковий контроль	Залік										